

Sygn. akt III A Ua 430/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 czerwca 2012 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu Wydział III

Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Barbara Ciuraszkiewicz (spr.)
Sędziowie:	SSA Jarosław Błaszczak SSO del. Ireneusz Lejczak
Protokolant:	Magdalena Krucka

po rozpoznaniu w dniu 19 czerwca 2012 r. we Wrocławiu

sprawy z wniosku H. F.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o wysokość emerytury

na skutek apelacji H. F.

od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Opolu

z dnia 17 stycznia 2012 r. sygn. akt V U 2495/11

zmienia zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. z dnia 13 października 2011 r. w ten sposób, że do ustalenia wysokości emerytury H. F. w części socjalnej stosuje kwotę bazową 2.822,66 zł.

UZASADNIENIE

H. F. odwołała się od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oddziału w O. z 13 października 2011 r. przeliczającej jej emeryturę od 1 marca 2011 r.

Sąd Okręgowy w Opolu wyrokiem z 17 stycznia 2012 r. oddalił odwołanie oraz zasądził od wnioskodawczynie na rzecz ZUS-u 60,- zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd I instancji wydał w oparciu o następująco ustalony stan faktyczny:

H. F. urodziła się (...)od dnia 1 marca 2005 r. pobiera emeryturę przyznaną jej w związku z ukończeniem 55 roku życia. Organ rentowy do obliczenia wysokości świadczenia zastosował kwotę bazową w wysokości 1.903,03 zł, wskaźnik

podstawy wymiaru świadczenia wyniósł 115,12%. Decyzją z 8 stycznia 2010 r. przeliczono wnioskodawczyni emeryturę w związku ze zmianą stażu pracy. Kwota bazowa i w.w.p.w. pozostały bez zmian.

Wnioskodawczyni kontynuowała zatrudnienie po przyznaniu jej emerytury.

W dniu 21 marca 2011 r. złożyła wniosek o przeliczenie kwoty bazowej świadczenia w związku z przepracowaniem 30 miesięcy po przyznaniu prawa do wcześniejszej emerytury. Decyzją z 26 maja 2011 r. organ rentowy przyznał ubezpieczonej emeryturę od 1 marca 2011 r., w związku z osiągnięciem przez ubezpieczoną powszechnego wieku emerytalnego, obliczając wysokość świadczenia według nowych zasad z art. 26 ustawy emerytalno-rentowej. Kwota emerytury wyliczona była zaliczkowo w wysokości 1.727,95 zł netto.

Zaskarżoną decyzją z 13 października 2011 r., wydaną po rozstrzygnięciu wszystkich wątpliwości związanych ze składkami zaewidencjonowanymi na koncie wnioskodawczyni, ZUS podtrzymał poprzednią wysokość emerytury w kwocie 1.727,95 zł netto.

W uzasadnieniu ubezpieczona wskazywała, że sposób obliczenia emerytury według nowych zasad jest dla niej krzywdzący, wobec czego domagała się przeliczenia świadczenia w oparciu o stare zasady, tj. dla osób urodzonych przed 31 grudnia 1948 r.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd I instancji uznał, że odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie. Sąd wskazał, że wnioskodawczyni nie kwestionowała samego sposobu liczenia emerytury, a domagała się przyznania jej prawa do świadczenia obliczonego według dotychczasowych zasad. Zaskarżona decyzja wylicza emeryturę na nowych zasadach w związku z osiągnięciem przez H. F. powszechnego wieku emerytalnego dla kobiet, tj. 60 lat.

Sąd oparł się na przepisach art. 21 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 pkt 1 oraz art. 53 ust. 3 i 4 ustawy emerytalno-rentowej, które przytoczył. Sąd uznał, że ubezpieczona nie ma prawa do przeliczenia świadczenia według art. 53 ust. 4, tj. przyjęcia 24% nowej kwoty bazowej do części socjalnej świadczenia, albowiem przepis ten odnosi się tylko do ubezpieczonych, którzy po wcześniejszym pobieraniu emerytury podlegali 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu, a następnie osiągnęli powszechny wiek emerytalny. Wnioskodawczyni nie mogła zaś otrzymać emerytury w wieku powszechnym na starych zasadach, bowiem od stycznia 2009 r. obowiązuje już tylko jedna emerytura obliczana według zasad wskazanych w art. 24 i następnych ustawy emerytalnej. Dodatkowo Sąd wskazał, że wysokość emerytury wnioskodawczyni ustalona w decyzji z 13 października 2011 r. w kwocie 1.727,95 zł jest wyższa niż ustalona decyzją z 8 stycznia 2010 r. w kwocie 1.504,76 zł.

Apelację wywiodła wnioskodawczyni, zarzucając orzeczeniu naruszenie prawa materialnego i wniosła o zmianę wyroku przez przyznanie jej prawa do przeliczenia emerytury na starych zasadach dotyczących kobiet urodzonych przed 31 grudnia 1948 r., ewentualnie – o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozwiązania.

W uzasadnieniu zarzutów wskazała, że wcześniejsza emerytura została jej przyznana według starych zasad, w związku z tym przeliczenie emerytury po uwzględnieniu 30 miesięcy pracy po przyznaniu emerytury winno odbyć się na tej samej podstawie prawnej. Wnioskodawczyni wskazała, że nie domagała się przyznania jej prawa do nowego świadczenia emerytalnego, lecz wносиła o przeliczenie go z uwzględnieniem najkorzystniejszego wariantu, według art. 183 ustawy emerytalnej.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawczyni jest uzasadniona.

W pierwszej kolejności zauważyć należy, że organ rentowy na podstawie art. 120 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.09.153.1227 j.t.) ma prawo przyznać świadczenie w kwocie „zaliczkowej”, tj. w kwocie zbliżonej do przewidywanej wysokości świadczenia w sytuacji, gdy zainteresowany nie przedłożył dowodów niezbędnych do ustalenia wysokości świadczeń, lub gdy składki należne

za okres, z którego ustalono podstawę obliczenia emerytury określonej w art. 26, zostały zewidencjonowane na koncie ubezpieczonego w terminie uniemożliwiającym ich uwzględnienie w podstawie obliczenia świadczenia w dniu wydania decyzji w sprawie prawa do świadczenia i ustalenia jego wysokości. W wyroku z dnia 26 kwietnia 1994 r., II URN 2/94, Sąd Najwyższy stwierdził, że przyznanie świadczenia emerytalno-rentowego w kwocie zaliczkowej nie kończy postępowania w sprawie. Ostateczne ustalenie wysokości świadczenia, po przedłożeniu dowodów niezbędnych do jej określenia, następuje na podstawie tego samego wniosku (OSNP 1994/3/47). W rozpoznawanej sprawie organ rentowy wydał decyzję ustalającą wysokość emerytury wnioskodawczyni w sposób zaliczkowy, bo należało wyjaśnić nieprawidłowości związane z zaewidencjonowanymi składkami na koncie ubezpieczonej w danych okresach podlegania ubezpieczeniom społecznym. Dopiero po wyjaśnieniu w/w wątpliwości, organ rentowy wydał decyzję z 13 października 2011 r. ustalającą w sposób pewny wysokość emerytury. Nie oznacza to jednak, że poprzednia decyzja z 26 maja 2011 r. stała się prawomocna. Wnioskodawczyni będzie więc miała prawo do przeliczenia świadczenia w sposób wskazany w wyroku Sądu Apelacyjnego z 28 czerwca 2012 r. od dnia złożenia wniosku.

Wnioskodawczyni nabyła od 1 marca 2005 r. prawo do emerytury po osiągnięciu 55 roku życia i wykazaniu stażu ubezpieczeniowego w wymiarze powyżej 30 lat. Prawo do świadczenia przysługiwało ubezpieczonej na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 46 o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Po nabyciu uprawnień emerytalnych wnioskodawczyni przez ponad 30 miesięcy podlegała ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia. Wniosek o przeliczenie świadczenia złożyła 21 marca 2011 r. w związku z osiągnięciem wieku 60 lat i podleganiu ubezpieczeniu przez 30 miesięcy po nabyciu prawa do emerytury.

Emerytura przyznana wnioskodawczyni po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego, w sytuacji gdy była ona uprawniona do wcześniejszej emerytury, nie stanowi nowego świadczenia, które w związku z tym powinno zostać ustalone z uwzględnieniem reguł dotyczących określenia wysokości emerytury przyznawanej po raz pierwszy. Zagadnieniem tym zajmował się Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 14 czerwca 2006 r., I UZP 3/06 (OSNP 2007/1-2/22), trafnie wskazując, że prawo do emerytury wcześniejszej nie wygasa, a w art. 21 ust. 2 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS jest mowa o emeryturze dla osoby, która wcześniej miała ustalone prawo do emerytury, z czego wynika, że w zakresie tego samego świadczenia - emerytury - w związku ze spełnieniem warunku osiągnięcia wieku emerytalnego następuje jedynie ustalenie na nowo podstawy wymiaru.

Już choćby z tego faktu nie można automatycznie przyjąć, że skoro wnioskodawczyni urodziła się (...)nie może domagać się przeliczenia emerytury na zasadach dotyczących osób urodzonych przed 1 stycznia 1949 r. Zauważyć należy, że ubezpieczonej została już przyznana emerytura na tzw. starych zasadach, a umożliwił to art. 46 ustawy. Przepis ten regulował procedurę ustalania wysokości emerytury wobec osób urodzonych po 31 grudnia 1948 r. a przed 1 stycznia 1969 r., które wszystkie wymagane warunki (tj. wiek i okres ubezpieczenia) spełniły do dnia 31 grudnia 2008 r. Przepis art. 46 ustawy nie wymuszał jednak na ubezpieczonych konieczności składania wniosku o wcześniejszą emeryturę. Osoby te, chcąc uzyskać prawo do świadczenia na starych zasadach, mogły złożyć wniosek o prawo do świadczenia także po 31 grudnia 2008 r., jednak nie później niż przed ukończeniem powszechnego wieku emerytalnego wynoszącego 60 lat dla kobiet i 65 lata dla mężczyzn.

W związku z powyższym należy przyjąć, że osoby, które po przyznaniu emerytury według starego systemu emerytalnego, tj. według zasad z art. 46 ustawy, złożą wniosek o przeliczenie świadczenia w związku z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego i kontynuowaniem ubezpieczenia, mają prawo do przeliczenia świadczenia również według tych zasad.

Zgłoszenie wniosku o emeryturę po raz pierwszy dopiero po ukończeniu powszechnego wieku emerytalnego spowoduje konieczność obliczenia świadczenia z zastosowaniem tzw. reguł mieszanych z art. 183 lub według nowych zasad na podstawie art. 26 ustawy. Tzw. emerytura mieszana z art. 183 dotyczyć będzie osób, które osiągną wiek emerytalny w latach 2009-2013, a jej obliczenie nastąpi w części na podstawie art. 53, a w części na podstawie art. 26 ustawy, o ile osoby te nie przystąpią do OFE.

Sam przepis art. 183 nie obejmuje natomiast ubezpieczonych, którzy pobierali już emeryturę na podstawie art. 46 lub 50 ustawy. Skoro zatem przepis art. 183 wyłącza z zakresu swego obowiązywania osoby pobierające wcześniejszą emeryturę na podstawie starych zasad z mocy art. 46 lub 50, tym bardziej należy uznać za słuszną argumentację, że osobom tym nie będzie obliczana emerytura według nowych zasad z art. 26 ustawy. W tej kwestii zatem wnioskodawczyni nie ma racji, żądając wyliczenia jej świadczenia na podstawie przepisu art. 183 ustawy.

Powyższe rozwiązanie jest korzystniejsze dla wnioskodawczyni, bowiem jej emerytura obliczona z zastosowaniem art. 53 ust. 4, tj. z uwzględnieniem nowej kwoty bazowej do części socjalnej świadczenia jest znacznie wyższa od emerytury obliczonej według zasad z art. 26 ustawy, bo o około 150,- zł netto miesięcznie, co wynika z obliczeń pełnomocnika wnioskodawczyni.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny zmienił wyrok Sądu I instancji oraz zaskarżoną decyzję i przeliczył emeryturę wnioskodawczyni przez uwzględnienie do części socjalnej kwoty bazowej w wysokości 2.822,66 zł od 1 marca 2011 r.